Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pastî:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bez Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bez peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots sestdeenâm no plkst. 8 sahkot.

Maksa par sludinaschanu:
par weenas slejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernsta Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera baznizas.

36. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 30. Sestdeen, 27. julijâ. 1891.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera baznizas.** Bez tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bez daudz peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Zehsis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Ruienê:** J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. sehseja Karl Gruhsin kga; **Jaunselgawâ:** A. Schwade kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudzes mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdzu, tahdas apstellschanas laipni peenemt.

Usbrukums Wina Keisariskai Augstibai Leelknasam Tronamantineekam Otsu pilsehtâ.

Par noseedzigo usbrukumu 29. aprilî sch. g. Otsu pilsehtâ, Japanâ, „Wald. Westn." tagad pasneedz schahdas sihkakas sinas:

27. aprilî, atzelojis ar kugi Kobê, Wina Keisariska Augstiba Tronamantneeks Zesarewitschs wakarâ pa dzelszeku aisbrauza uz Kioto, wezo Japanas galwas pilsehtu. 2½ stundas garâ zelâ garam strejoscho brauzeenu skatâm gawilem apsweiza pilsehtu un zeemu eedsihwotaji, kâ ari lauku un pilsehtas skolu jauneeschi, kas gar dzelszeka malu bija rindâ sastahjuschees, gawilu sauzeeneem un dzeesmam nowehledami Kreewu Tronamantneekam labllahjibu. Kiotâ Wina Keisariska Augstibu sagaidija ap 20,000 lauschu, kuri godbihjigi paklanijâs pret Zesarewitschu; Wina Augstiba izbrauza zauri wisai pilsehtai, sehdedams dzchimrikischâ (kahdâ masâ, no weena wihra wilktâ kareetê). Pilsehta bija gresnota Keewu, Greeku un Japaneeschu karogeem un zelâ ustaisiti goda wahrti pukem un raibeem lukureem. Pehz tam, kad Wina Keisariska Augstiba otrâ deenâ bija apskatijis pilsehtas eewehrojamakâs weetas, kur wisur neskaitami lauschu pulki bija salasijuschees, Winsch uz kara laukuma, pretim keisara pilej, peenehma wisus pilsehtas waldes lozekkus, kuri Winam zaur gubernatoru pasneedza adresi.

Breesmigâ atgadijuma deenâ, 29. aprilî, Wina Keisariska Augstiba, no printscheem, abeju pawadoneem, Kreewijas suhtna un Kiotas gubernatora pawadits, brauza dzchimrikischâ uz Otsu pilsehtu, kas atrodas tuwumâ, Biwa esara malâ. Wisâ zelâ, pa kuru bija jabrauz 1½ stundas ilgi, bija nostahditi polizisti un preeksch Otsu pilsehtas atradâs 1½ bataljona kahjneeku saldatu, kuri sewischki scham atgadijumam bija sturp atsuhtiti no Osakas un Sigas. Kad masâ twailoniti bija pabraukajuschees pa Biwas esaru, wisi dewâs uz gubernatora namu, kur bija klahts brokasta galds. Pa brokasta laiku Zesarewitschs runaja par sirsnigo usnemschanu no eedsihwotaju puses tiklab Kiotâ, kâ ari Otsû un pateizâs gubernatoram sirsnigôs wahrdôs par wisu laipnibu.

Ap plkst. 1 un 20 min. Wina Keisariska Augstiba atstahja gubernatora namu, lai pa pilsehtas eelam dotos atpakal uz Kioto.

Dzchimrikischas brauza schahdâ kahrtâ: wispapreeksch weetejais polizijmeistars, kuram sekoja kahds Japaneeschu zeremoniju meistars, pehz tam kahdus 30—40 sotus atstatu brauza Tronamantneeks dzchimrikischâ, kurus wilka weens wihrs un diwi eepakalus no katras puses stuhma. Tuhlit aiz Winas Keisariskas Augstibas sekoja Greekijas prinzis Georgs, kuram tahdâ pat brauzamâ peeslehjâs prinzis Arisugawa, pawadits no Keisara leibjegera, kuram Wina Keisariska Majestate paschâ zelojuma sahkumâ bija pawehlejis, lai Zesarewitschu Tronamantneeku wisâs weetâs pawaditu. Kâ peektais kareeschu rindâ nahza Kreewijas suhtnis, kuram peeslehjâs knaps Barjatniskis un pahrejâs personas tiklab no Kreewu, kâ ari no Japaneeschu pawadoneem, un wispehdigi weetejee Japanas waldibas wihri. Cela bija schaura, tikai kahdus 8 sotus plata un brauzeens, sastahwoschs no kahdâm 50 dzchimrikischam, netrauzets garâ rindâ masôs rikschôs brauza zaur diwâm polizistu rindam. Polizisti bija pa wisu zelu nostahditi kahdus 8—10 sotus weens no otra.

Laundaris Sanso Tsuda atradâs Japanas Augstâ Weesa droschibas apsargataju rindâ. Winsch jau no pascha rihta atradâs tani pat weetâ, tomêr winsch lahwa sawam isredzetam upurim meerigi garam paeet, ne masako launa nodoma sihmi ne-izrahdidams. Winam bija sinams, ka Zesarewitschs Tronamantneeks pa to paschu zelu wehl wehl reiz brauks. Tani azumirkli, kur Wina Keisariskas Augstibas dzchimrikischa brauza garam, winsch izlehza iz zitu polizistu rindas, izwilka sawu sobenu un, to abâm rokâm turedams, no labâs puses, drusku eepakalis starp rateem un to labâ pusê atrodoschos ratu stuhmeju, Zesarewitscham zirta pa galwu. Wina Augstiba, atskatidamees, eewehroja, ka laundaris paschulaik rihkojâs wehl uz otru zirteenu, kadêl Winsch izlehza iz rateem kreisâ pusê uz eelas. Tani pat azumirkli prinzis Georgs izlehza iz saweem rateem un laundarim ar bambus needres speeki no pakalas eeswehla par galwu, kamêr Wina Augstibas preekschejais ratu wilzejs retu aukstirdibu un droschibu nometâs laundarim pee kahjam un tahs sagrahbdams, winu noswehla gar semi. Ari printscha Georga ratu wilzejs, peeskrehjis, pamanija laundara sobenu, kuru winsch krisdams bija pazaudejis, pazehla to, un winam eezirta diwas reizas katlâ un mugurâ, tâ ka laundaris gandrîz pazaudeja samanu un nejaudaja uzseltees.

Wiss tas notika ne wairak kâ 15 lihdz 20 sekundu laikâ, tâ ka no wisam pusem peesteiguschees polizisti slepkawu wareja sakert, kad tas jau guleja pee semes.

Pirmee wahrdi, ko Wina Augstiba runaja, kad Winu luhdza, lai apsehstos uz sola pee kahda kaiminu nama, bija: „Nekait neko, tikai lai Japaneeschi netiz, ka zaur scho atgadijumu Mana atsiniba par sirsnigo usnehmumu kaut kahdi masinatos." Schos paschus wahrdus Zesarewitschs tuhlit atkahrtoja Japanas prinzim Arisugawam, tikldz tas kahdas sekundas wehlak klaht peesteidzâs.

Tai paschâ laikâ bija peesteidzees dakteris Ramhechs un sasehja zeeti Wina Augstibas wahti. Pa to laiku Zesarewitschs sarunajâs laipni par nupat notikuscho atgadijumu ar abejo puschu pawadoneem, kuri bija gluschi sastinguschi aiz izbailem.

Pa to starpu muhsu suhtnis bija pahrgahjis otrâ eelas pusê, lai breesmigo laundari tuwak apluhkotu. Winsch to atrada kahdâ namâ, kur polizisti winu sasehja. „Es nekad neismirstschu scho lopisko seju," saka D. E. Schewitschs, Kreewijas suhtnis Japanâ, „kâ winsch, sobus greesdams, uz manu jautajumu atbildeja, ka esot „Samurais," kahds wezo muischneeku lozeklis. Dzitsch, newaldams eenaids spigukoja iz wina azim, kamêr mani usskatija."

Zesarewitschu Tronamantneeku aizweda atpakal uz gubernatora namu. Wina Augstiba sarunajâs, it kâ nekas nebuhtu notizis. Laudis, godbihjigi paklanidamees, brihnijâs par Wina Augstibas meerigumu un Wina smaidoscho seju. Gubernatora namâ wahti no jauna sasehja un apstelleja ekstra brauzeenu, ar kuru lai Wina Keisariska Augstiba brauktu atpakal uz Kioto. Tikai puhlem izdewâs, Zesarewitschu peerunat, lai winsch pa to laiku atpuhstos uz sofaja, tik jautrs un spehzigs winsch jutâs. Lai gan nebij jabaidas, ka wahts buhtu bihstama, tomêr apmeerinoschas sinas dabuja tikai tad, kad bija Kiotâ atbraukuschi. Wakarâ ahrsti droschi apgalwoja, ka wahts it nemaz naw bihstama.

„Waldibas Wehstnesi" aprakstits, kâ Japanas keisars steidzees Zesarewitschu Tronamantneeku apmeklet un izsazijis sawu preeku par laimigo izglahbschanos, kâ ari sawu reebumu par nodarito noseegumu.

Sanso Tsuda wispahri bija launs uz ahrsemneekeem. Eewehrojot to, ka winsch jau astonus gadus ilgi polizijâ kalpoja, winam ustizeja sweschneeku apsargaschanu, kurus winsch newareja nemaz eeraudzit. Pehz dabas winsch bija noslehpumains un pat wina beedri izteiza, ka winsch esot launprahtigs zilweks, meschonigu prahtu.

Swinigâ usnemschana, kuru it sewischki parahdija Kreewijas Tronamantneekam Japanâ, kur Wina Augstibai Wisur parahdija Keisariska godu, bet it sewischki tas, ka laudis pa wisu Augstâ Weesa zelojuma laiku Winu skatâm gawilem apsweiza, — wiss tas scho launprahtigo zilweku bija loti saniknojis, winsch atgahdajâs sawas jaunibas, kur Japaneeschi ahrsemneekus tik loti eenihdeja.

Sposchâ usnemschana Kiotâ, wezâ Japanas galwas pilsehtâ, kura jau pa laikam bija pasihstama zaur to, ka tahs eedzihwotaji lihdz nahwei eenihdeja katru ahrsemneeku, scho laundari tâ sakaitinaja, ka winsch kehrâs pee tahda breesmiga noseeguma.

Noseegums pee Japaneescheem sazehla pahrleezigas duzmas. No wisâm malam peenahza adreses, wehstules un telegramas tik leelâ skaitâ, ka 25 eeredzi deenam un naktim strahdaja. Lihdz 7. majam bija peenahkuschi ap 24,000 rakstu.

Zik Japaneeschus schis atgadijums saniknojis, peerahda tas, ka Mie prowinzê, Sanso Tsudas dzimtenê, eedzihwotaji weenbalsigi nolehmuschi, ka turpmak neweens wairs nenesis scho wahrdu, jo tas uz wiseem laikeem palikschot aptraipits.

Tahdas sinas par scho noseegumu pasneedz „Wald. W.", kuras, ihsumâ, atstahstijam ari saweem zeen. lasitajeem.

Profesora A. Jurjana panahkumi, apzelojot Widzemes austrumu daļu.

Kâ sinams, Jurjan kgs schowasar zelo apkârt pa Widzemi un Kursemi, Latw. tautas meldijas krahdams. Sawâ zelojumâ J. kgs krahj neween wehl lihdz schim neizrakstitas tautas dzeesmas un meldijas, bet ari pahrleezinajas par izrakstito un eesuhtito dzeesmu pareizibu; jo pirms tautas meldiju krahjums teek klajâ laists, pirms schihs meldijas atkal no jauna pahreet tautas azinis, wajag sinat, waj tahs ir ihstas un waj pareizi izrakstitas. Tadêl J. kgs ari apmekle

Daschadi raksti.

Salas pagasta parunas.

C. M.

Lai tur waj welns par stenderi top.
Lai tur waj zeme ar debesi kopâ gahschas!
Lai tur waj plihst, waj luhst.
Wesels kâ burkans.
Wesels kâ rutkis.
Wesels kâ siws.
Wesels kâ schpurkschk.
Slims kâ pihrags.
Muklis kâ sahbaks.
Mulkis kâ ehselis.
Gudris kâ Siraks.
Smuks kâ zuhka.
Stahw kâ suns aiz durwim.
Stahw kâ telsch aiz wahrteem.
Stahw kâ nosukats.
Stahw kâ noràts.
Stahw kâ prezi pahrdewis.
Stahw kâ Lihbeets pee rengu baltas.
Stahw kâ uz adatam.
Stahw kâ uz ahsch-ahdam.
Stahw kâ bûhda.
Stahw kâ mehrkis.
Eet kâ sapits.
Eet kâ aiskurinats.
Welkas kâ mehris.
Welkas kâ wehdzele.
Wasâ skreet.
Wasâ u. t. t.
Gluhn kâ wilks ahmî.
Dzeed kâ mednis.
Dzeed kâ gailis.
Stahsta kâ baznizkungs.
Mute kâ lahkturis.
Leelas kâ baltâ eekahpis.
Wahras kâ beesputras grahpis.
Skukis kâ gurkis.
Balts kâ burkans.
Sader kâ Schihds ar zuhku.
Newar ne koka schkirbâ glahbtees.
Newar ne zuhka saprast.
Tas naw pihpja tabakas wehrts.
Tas naw peezi paldees wehrts.
Nogahjees ar melnu muguru.
Noswihdis kâ schurka.
Nostrahdajees ar melnu mehli.
Nostrahdajees melnumâ eedams.
Nostrahdajees nabaga jehgâ.
Nostrahdajees kâ luhks.
Leels un mulkis.
Leelumâ peenemas, gudribâ nemaz.
Pelu maises saehdees, spehka naw par graschu.
Mulkis kâ pulkis.
Azis kâ wanagam.
Sobi kâ wilkam.
Auzis kâ pastalas.
Deguns kâ struhgu nagla.

Par deenestneetschu jautajumu.

Alasch dzird suhdzamees par nederigâm deenestneezem, it sewischki pilsehtâs. Schis jautajums teek jo dzihwi pahrrunats gan sapulzês, gan laikrakstôs. Daschi mehgina wisu wainu greest uz deenestneezem, ziti atkal uz kungeem paschem; wehl atrodas ziti, kas wainu grib usteept muhsu beedribam, ka deenestneezes, apmekledamas beedribas izrihkojumus, peesawinajotees tur wisadus launumus!

Negribu schoreiz eelaistees garôs apzerejumôs, zik weeneem jeb otreem taisnibas. Ka deenestneetschu jautajums netik ween pee mums, bet ari zitâs semês stahw, kâ mehdz teikt, uz deenas kahrtibas, to peerahda keisareenes Fridrich izteiktâs domas schimî leetâ. Keisareene Fridrich schinis deenâs Wisbadenê kahdâs saweesibâs, it dzihwi sarunadamâs par deenestneetschu jautajumu, izteikusês, ka schis jautajums wehl nebût ne-esot izschkirts, tadêl ka deenestneetschu tikumibas wajadzibas neteekot peeteekoschi eewehrotas. Deenestneezes pa leelakai daļai schehlojotees, ka winâm esot par daudz zilgs darba laiks un par maz personigas brihwibas. Tadêl wajagot winâm tiklab mahjâ, kâ ahrpus mahjas gahdat izdewibu, ka lai winas sawu brihwo laiku waretu pawadit leetderigi. Mahjâ tas buhtot panahkams zaur to, ka deenestmeitam eerahditu par dzihwokli ehrtakus kambarus, nekâ tas tagad daudzreiz noteekot. Ahrpus mahjas wajadzetu eerihkot sewischkus deenestneetschu sabeedribas namus, kur winas pa brihweem wakareem, it sewischki brihwo laiku swehtdeenu un swehtku deenu pehzpusdeenâs waretu godigi pawadit, te sarunadamâs ar sawâm amata beedrenem un dabudamas daschu labu pamahzibu. Tiklibas izglihtiba eenemot swarigako weetu schinî jautajumâ, jo te esot darischana ar personam, kas familijâ dzihwojot un uz behrnu audzinaschanu atstahjot ari sawu eespaidu. Ja deenestneetschu kahrtu zeenitu, tad ari winas labpràt un preezigu sirdi eestahtos schajâ kahrtâ. Wispahri sadzihwes jautajumus izschkirot, newajagot peemirst eewehrot zilweka sirds prahtu. — Tâ, luhk, izsakas keisareene par deenestneezem! —ls.

Kur nemt wihru?

Daschs labs warbût, augschejo wirsrakstu izlasijis, pasmeesees, to par joku turedams. Bet daschâs semês schis jautajums ir pateesi nopeetns!

Tâ nupat Anglijâ, laudis skaitot, par jo leelâm bascham izrihdajees, ka Anglijâ ir daudz wairak seewieschu, nekâ wihreeschu. Anglijâ un Welê ir pawisam kahdi 900,000 seewieschu wairak nekâ wihreeschu, ja teklàt wehl skaita Skotiju un Jriju, kur seewieschi un wihreeschi atrodas tahdâ pat samehrâ, tad izsàk, ka Anglijâ ir pawisam wairak nekâ weens miljons seewieschu wairak nekâ wihreeschu! No ta redzams, ka te wairak nekâ weenam miljonam seewieschu japaleek par wezmeitam! Kahds Anglu laikraksts saka, ka scham noschehlojamam apstaklim par eemeslu esot tas, ka no Anglijas loti daudz wihreeschu aizejot dzihwot uz ahrzemem un kolonijam.

Bet kamêr tik daudz nabaga jaunkundzes Anglijâ welti ilgojas pehz kahda, kas winas atpestitu no wezmeitu kahrtas, tamêr atrodas atkal semes, kur ir pawisam otradi; proti, sche atkal wihreescheem ir leelas gruhtibas, dabut seewu, tâ ka daudzeem, gribot negribot, japaleek wezpuischu kahrtâ. Schis nelahgums Anglijâ kaut zik izlihdzinajas zaur to, ka seewieschu darba lauks pehdejôs gadôs leelâ mehrâ pawairojees. Tuhkstoscheem un atkal tuhkstoscheem seewietes Anglijâ izpilda weetas tirgotawâs, waldibas eestahdês, uz dzelszeleem u. t. t., kamêr atkal masak smalkas un spehzigakas seewietes izpilda weetas kâ strahdneezes fabrikâs, kur winas senak netika peelaistas. Pehdejôs gadôs Anglijâ arweenu wairak seewietes izpilda ari sulainu weetas restorazijâs un zitâs atklahtâs eestahdês. Tâ tad seewietes, kuràm naw nolemts, laulibas kahrtâ dotees, war paschas sawu deenischku maizîti nopelnit. T.

tos widus, no kureenes wiswairak tautas meldijas eesuhtitas. Un sche nu winsch daschâ weetâ pahrleezinajees, ka daschas no eesuhtitàm meldijam naw ihsti pareisi usrakstitas, bet ari nahzis pee atsihschanas, ka daschas meldijas teescham gruhti usrakstamas, tadèk ka sauzejas gandrîs katru pantu sawadaki dseed (welk).

Zeĸojuma pirmo gaitu, kuru J. kgs tuhlit pehz Jahneem usnehma, winsch beidsa julija widû. Scho zeĸu winsch eesahka no Ehrgleem, kur winsch bijis kahdâs 4 weetâs un it ihpaschi uskawejees pee Blau'a kga (Silà), — kas jau wairak tautas meldiju krahjumus eesuhtijis. Tad bijis Jumurdâ pahra weetâs, kur ihpaschi no wezenem daschas meldijas dabujis. No schejeenes zeĸojis zaur Leeseri us Zeswaini, kur nonahzis ap 1. juliju. No sche ussihmetàm tautas meldijam ihpaschi eewehrojama kahda meldija, kas sahkas c mollâ un beidsas d durâ. Daukstu mama dahwinajuse musejam wezu mizi, kahdas preeksch 80 gadeem nehsajuschas seewas, un weenu mizi (kalpaku), ko lihkeem likuschi galwâ. Pehdejà esot laikam pirkta, bet pirmà paschtaisita. Kraukleneeschôs winsch apmekleja Gubenu Mariju, kura jau wairak krahjumus Musikas Komisijai eesuhtijuse un no kuras ari schoreis dabujis daschas tautas dseesmas, kà ari weenu rotalu un deju. Lejaszeemâ Jurjan kgs uskawejees ilgaku laiku; te sewischki Dr. Maurinsch weizinajis wina zeĸojumu. No schejeenes winsch apmeklejis Ilseni, kur wehl wezee Lihwi (?) atrodotees, kas sawâ starpâ runajot lihwisku, bet dseedajuschi latwisku. No Ilsenes zelsch gahjis us Alswikeem, Alukšni, Kalna muischu, Wez- un Jaun-Gulbeni. Sewischki Jaun-Gulbenê winsch atkal uskawejees, kur ihpaschi Dr. Mühlenbachs par winu ruhpejees. Sche Jurjan kgs dabujis redset, kà wezi kaudis danzojuschi daschas wezlaiku dejas. Lubanu apmeklejot, winsch dabujis no skolotaja Karlsona taut. dseesmu krahjumu. Sche winsch ari bijis esara malâ kahdâs dsihrês, kur bijuse isdewiba dsirdet apdseedaschanàs un zitas dseesmas. Kad laiks wairak neatkahwis uskawetees, jo bijis jasteidsàs us Jelgawu us orkestra prowi, tad dewees atpakal (Ehrgleem) zaur Saikawu, Lasdonu un Behrsoni. Schajâs beidsamâs weetâs winsch warejis mas ko eewehrot, bet ari sche nehmis lihds, ko warejis.

Wisu dseesmu skaits, ko winsch schinî sawâ zeĸojumâ sakrahjis (bes tahm, ko tureeneeschi winam nodewuschi usrakstitas), sneedsotees pahri par 300, gan pawisam jaunas, gan wariantes, lihpaschi no Lihgodseesmam.

Lai gan zeĸojums bijis ihss un nebijis pilnigi eespehjams pahrleezinatees par tautas musiku, tomèr panahkumi loti interesanti tautas musikas sinâ. Jurjan kga agrakàs domas, ka Latweescheem bijuschas katrâ gadskahrtâ sawas ihpaschas dseesmas, schis zeĸojums pilnigi apstiprinajis. Tà peemehram seemas-swehtku dseesmam teekot peesaukti wahrdi „totaro" (waj ari tandaro) un „kolado" (ari kolando), tapat kà Jahnôs „Lihgo", — kas pilnigi saeetas ar Mas-Kreewu seemas-swehtku dseesmam. Leel-Kreewijâ turpreti tahds peesaukums jau issudis. Buhtu wehlejams, ka ari zitôs apgabalôs us scho leetu greestu wehribu. Koladoschana un totaroschana ihpaschi pasihstamas Lejaszeemâ, Ilsenê, Alswikê, Alukšnê un Kalna muischâ. Par koladoschanu (kas saweenota ar „tschiganôs eeschanu") un totaroschanu tureeneeschi domà, ka ta esot tikpat kà lihgoschana, trallalaschana u. z.

Metenu dseesmâs pa leelakai daĸai esot runa par lineem. Leeldeenas dseesmas sakrihtot ar schuhpuĸa dseesmam. Wasaras swehtku dseesmâs kleedsot „roto", „wijo" (no wahrda wihtees). Tà tad buhtu gluschi aplam, lihgo weetâ leetot „roto", kà daschi no muhsu zeenijameem walodneekeem beidsamâ laikâ grib eeteikt, jo tahs ir pawisam zitas dseesmas. Lihgo weetâ nekad neroto; kad wasaras swehtki beigti, tad ari rotoschana beigta. Lihgoschana sahkas 2 nedeĸas preeksch Jahneem un pastàw lihds Petera deenai, ja daudz, lihds mahtes deenai (Mahras deenai, 2. julijâ); pehz mahtes deenas jau nebût wairs nedrihkstot lihgot. — Weĸu dseesmu J. kgs mas dabujis, — tikai Ehrgkôs; tapat mas dabujis applauschanas dseesmu; interesantas esot daschas zuhku behru dseesmas (Lubanâ) kas daschâ sinâ lihdsigas apdseedaschanas dseesmam.

No instrumenteem pasihstami: taure (weena schahda taure tikschot isgatawota un Musikas Komisijai peesuhtita), duhkas jeb duhdas (Somu stabules), — ko Needre kgs laipni apsolijees no Tirsas peesuhtit Musikas Komisijai; winas ari Lubanâ topot leetotas. Alukšnê leeto zimbali.

Par teksta pareisu usrakstischanu loti ruhpejees stud. Needre kgs, kas J. kgam no Lejaszeema lihdszeĸojis

Lai wisu, kas us Latweeschu tautas musiku, deju, rotaĸam u. t. t. sihmejas, waretu pilnigi un plaschi eewehrot, tad zeĸojums, pehz Jurjan kga domam, buhtu wisadâ wihsê atjaunojams un paplaschinajams.

Beidsot J. kgs issaka preeku un atsinibu, ka wisur sawâ zeĸojumâ atradis loti laipnu sanemschanu un draudsigu peepalidsibu pee leetas weizinaschanas.

A. Agls.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

No Peterburgas raksta „Rischk. W.", ka ihpascha komisija, kas bija eezelta pee domenu ministrijas preeksch daschadu jautajumu apswehrschanas, kas sihmejas us semkopibu un tirdsneezibu semkopibas produkteem, sawu darbibu pabeigusse un panahkumus stahdìs preekschâ peenahzigâ weetâ: 1) ismeklet, kahdas labibas sortes teek audsinatas muhsu walstî, 2) noteikt labibu sortu isschkirschanas sihmes, isskaidrot, zik tahl schihs pasihschanas sihmes ir pastahwigas un no kahdeem apstakleem atkarajas winu pahrgrosischanàs, 3) ismeklet daschadu labibu sortu geografisko isplatischanos, 4) norahdit us labibas tirgu prasijumeem, 5) sastahdit daschadu labibu sortu kolekziju, un 6) isstrahdat normalu klasifikaziju preeksch labibas tirgeem. Komisijas lozekli bijuschi Batalins, Blaus, Bilderlings, Koslowskis, Kotelnikows, Tolstojs, Ponomarews un ziti.

Dehl ahrlaulibâ dsimuschu behrnu legitimeschanas Apgabala teesâ schim brihscham top ihsteni daudz prahwas isschkirtas. Ziwil darischanu VII. nodaĸa, wispahrigi nemot, ir ta weeta, kur schahdas prahwas jo ahrkahrtigi nahk preekschâ. 9. julijâ peemehram tapa isschkirtas 20 schahdas prahwas, kas bij eesneegtas no behrnu tehwu tiklab kà winu mahtu puses. Wispahrigi nemot, schahdas prahwas naw nekahdejadi gruhtas. Pa leelakai daĸai luhdseji stahda preekschâ wisus wajadsigos dokumentus un panàk, ka winu behrns top legitimets. Pee apgabala teesas schahdu luhgumu skaits waĸrojas deenu no deenas. Apgabala teesas wispahrejâ sehdê pat jautajums tapis eekustinats, nolikt weenu sewischku deenu preeksch schahdàm darischanam.

(Sud. Gas.)

Medizinifkâs, farmazeitifkâs un zitâs eestahdês taps jo ihsâ laikâ eewests pee rezepteem leetot desmitdaĸ swarus. Eesahkums ar to jau tapis darits. Jo weterinaru instituteem jau pawehlets, rezepturâ un farmakologijâ pasneegt mahzibas pehz desmitdaĸ swaru sistema wezà Nirnbergas swaru sistema weetâ. (Sud. Gas.)

Zelu ministris, gribedams nowehrst, lai pretschu suhtitaji, lehtakas suhtischanas makfas panahkschanas noluhkâ, dselszeleem prezes weschanai nododot neusdod zitadas prezes, nekà pateesibâ suhta, islaidis nosazijumu, pehz kura puse no soda naudas, kas par schahdu krahpschanu jamaksa, jadabon tam dselszeĸa eerednim, kas krahpschanu peenahza. Bet dselszeĸu eeredni par pretschu nepareisu swehrschanu waj winu neihstâ satura usdoschanu ari jasoda.

Projekts par jauneem trakteeru noliku-meem, kas isstrahdats pee finantschu ministerijas no sewischkas komisijas, nenàks drihsaki spehkâ, kà no 1. janwara 1892. gada, kur pastahwoscho nolikumu no 14. majâ 1885 g. gala terminsch par stipru dsehreenu pahrdoschanu buhs peenahzis.

(Sud. Gas.)

Us krona dselszeleem, kà „Plesk. Pilsk. Lapa" sino, skolàm atkauti schahdi atweeglinajumi: 1) Skolàm, ja peeteekoschs personu skaits wehlas braukt, doschot sewischkus wagonus un teem pehz eespehjas doschot ihpaschu konduktoru lihds; 2) schahdus skolu wagonus starpas stazijâs us wehleschanos ne ilgaki, kà us 24 stundàm, isnemschot is brauzeena un atkauschot, ka skolàm naw jabrauz tajôs brauzeenôs, preeksch kureem biletes tapa pirktas, un ari ussihmeschot us biletèm, ka tahs war wehlaki isleetot; 3) skolenu wagonu taisna pahrweschana us kaiminôs esoscheem krona dselszeleem un, pehz eespehjas, ari us privat-dselszeleem, tapschot peelaista.

Schuhposchanas un ubagoschanas nowehrschanas noluhkâ, kà „Now. Wrem." sino, Swehtâ Sinodâ eezelta ihpascha komisija, kurai schajâ sinâ jasastahda projekts.

Mantoschanas sinâ turpmak nodomats, wihreescheem un seeweescheem dot weenlidsigas teesibas.

Tautskolotajeem, kuri parahdischot uszihtibu, isplatidami kaudìs derigas sinaschanas par laukšaimneezibu, bisch- un dahrskopibu, kà „R. W." sino, nodomats ismaksat godalgas naudâ, kà ari isdalit medaĸus ar usrakstu: „Par nopelneem laukšaimneezibâ."

Baltijas semneeku leetu komisari, pehz Wisaugstaki apstiprinata Walstspadomes nolehmuma, turpmak dabûs preeksch braukschanàm amata darischanâs 350 rbl. zela naudas gadâ.

Jelgawas Kreewu beedribai „Kruschok", kà „K. G. A." sino, no 1892. g. sahkot, is walsts kases sneegschot pabalstu 3000 rbl. katru gadu, lihds 1895. g.

Leepajas polizijmeistars kol. as. von Wilkens atwalinats us 4 nedelam.

Amatneeku mahzekleem, kuri naw pabeiguschi tautas skolas kursu, us eekschleetu ministrijas nolehmumu, no winu meistaru puses jadabu laiks, skolu apmeklet.

Dselsawas pagasta sahtibas beedriba „Leesma" 31. majâ apstiprinata no eekschleetu ministra.

b) Original-sinojumi.

No Launakalna. Mehs, Launakalneeschi, dabujàm tagad, pehz daudz puhlem, sawu jauno trihs reis wehleto pagasta waldi, kura tika apswehrinata 30. junijâ Raunas basnizâ un kura tuhlit otrâ deenâ eestahjàs sawâs amata darischanâs. Mums, Launkalneescheem, gan nekad naw bijuschi pee pagastu amatu wihru pahrgrosischanas tahdu strihdu, kahdi schogad, kà to jau zeen. „Mahjas Weesa" lasitaji sawâ 10. numurâ lasija. Pat leelakee draugi palikuschi sihwakee naidneeki. Ari schoreis kahds beswahrda praweetis nebij gulejis, bet ari sawas beswahrda wehstules laidis walâ: weenu muischas, otru pagasta waldei, rakstidams pret kahdu eewehleto personu, norahdidams ar leezneekeem, ka ta newar buht eewehlama; bet wehletaji to ne-eewehroja. Noschehlojama leeta, ka schis praweetis wehl naw wahrda dabujis. — Muhsu jauno pagasta waldi tuhlit pirmajâ deenâ aissauza K. saimneeks us kahdu nedsirdetu atreebschanàs breesmu darbu, kas bij schahds: K. saimneeks 30. junijâ pahrbrauza no Drustu kapsehtas swehtkeem mahjâ un wisu aisjuhgu salizis ratnizâ, durwis aisslehgdams. Bet rihtâ, eeraudsijis durwis walâ, eet raudsit, kas durwis attaisijis un atrod, ka truhkst jauno federu ratu, kuri nupat kà bij taisiti, un ari wisa zita aisjuhga naw, kadèk sahk meklet, un redz wehl no mahjas pahra puhraweetas tahlumâ palejâ duhmus kuhpot. Eet apskatit un atrod, ka rati un wisas leetas sadedsinatas, tik wehl dselsis un kahdi gali no loka un sakam palikuschi pahri. Saudejumus rehkina 160 rbl. leelus. Domas zehlàs us kahdeem jaunekleem, kas taì naktì tur bijuschi un kuŗus ari ar uradnika papalihdsibu apzeetinaja, bet isklauschinot nekahdu pehdu neatrada, kadèk apzeetinatos atlaida wisus walâ. Lihds schim wehl naw laimejees, wainigos atrast.

Kazoku Peteris.

No Skrihweres. Sche gadijees peemehrs, kas tehlo, kurp nowed zilweku aklas dusmas, kà ari, zik neschehligi wehl daschu brihd apeetas ar muhsu dahrgako mantu, mahjas lopineem. S. mahjas gruntneeka puisis gribejis pahrdsit sirgu pahr muklaju, par kuru naw bijis eespehjams neweenam lopam eet. Protams, ka sirgs naw gahjis un puisis to nehmis dausit ar rungu gan par muguru, gan par galwu, lihds pehdigi sirgs pakritis un bijis nost. Tik tad wehl neschehligais atjehdsees. Tagad tam buhs jakalpo wairak gadu, kamèr paspès par nosisto sirgu aismaksat. — 21. julijâ isrihkotais konzerts neisdewàs tà, kà bij zerets; jo nerimstoschs leetus attureja publiku no apmekleschanas. Dseesmas bij iswehletas loti sapratigi un nodseedatas tik kreetni, ka klausitaji bij tihri kà apburti. Gandrîs waj wisas dseesmas bij jaatkahrto. Kà dsirdams, tad isrihkotaji skolotaji gan esot pametuschi, tomèr duhschas nesaudot un isrihkoschot 28. julijâ konzertu ar balli Jaunjelgawâ, kluba dahrsâ. —a—.

Wehl no Skrihweres. Te maz nedeĸâs wairak personas peepeschâ nahwê nomiruschas. — Schejeenes Jaun-Slawischan mahjâs, kahdas deenas atpakal, ahtri nomira rentneeka seewa schahdâ kahrtâ: Eepreekschejâs nedeĸâs wina bija spirgta un wesela un ari pehdejâ deenâ nekahdas slimibas nejuta, wina wakarâ eet jautra gulet, kà jau semneekeem parasts, weenâ gultâ ar wihru. Rihtâ sahk mahjas kaudis zeltees pee deenas darbeem, ari rentneeks pamostas; bet, luhk, wiseem par brihnumu, nakti, neweenam nejuhtot, rentneeka seewa muhschigâ meegâ — nahwê aismigusse . . . Jr pat wihrs nemanijis, ka wina nomirusse. Tà ari otrâ weetâ peepeschâ nahwê wihreescha dsihwiba beigusès. Wez-Wega mahjâs kahds wezitis bija weenumèr niprs un wesels. Ari winu rihtâ atraduschi isdsisuschu, krituschu nahwei par upuri. Pat wehl dsird zitur daschus ahtrâ nahwê nomiruschus.

Lai gan schi apgabala skolotaji un ziti gaismoti wihri isrihko leetderigus, pamahzoschus preekschnesumus, bet schejeneeschi derigeem isrihkojumeem, Deewam schehl, mas peekrit. Tà pagahjuschâ seemâ weetejais skolotajs zeen. Purapukes kgs ussahka noturet daschus derigus preekschlasijumus, kuŗus winsch nodomaja turpinat wairak reises, bet tapèz ween no preekschlasijumeem bij jaapstahjas, ka publika loti masâ skaitâ eeradàs. Nenoleedsams, ka preekschlasijumi un jautajumu isskaidrojumi, it ihpaschi kas sihmejas us sem- un lopkopibu, ir loti derigi. Sasodità eerascha, krogôs eet un tajôs suhri, gruhti nopelnito mihlo naudinu weltigi isdot pret suhro, ruhkto degwihnu te wainiga! — Muhsu sentschi dseedaja:

Aiš ko kungi krogus zeĺ
Leela zela malinâ?
Kara wihram sildites,
Zeĺa wihram pahrgulet.

Ja, senak taì noluhkâ tapa krogi buhweti, kad wehl nebija dselszeĺa kumelina, kas zeĺotajus pa pasauli iswadaja! Tagad gan waretu ar masak skaitu krogu istikt. Bet kas to dewa peeredset! Tagad, jaunakâ laikâ, daschôs pagastôs krogu skaitu wehl pawairo! Skrihwereeschi, it ihpaschi Skrihwereeschu jauneeschi! atmetat neleetigi welto krogôs eeschanu, bet apstellejat un lasat laikrakstus un derigas grahmatas, tad puhtis wehjsch, kas spirdsina un juhsu kroni mirdsina!

L..... K.....

No Lehdurgas. Swehtdeen, 14. julijâ, Lehdurgas basnizâ, nelaika aisgahjejeem par peeminu, notureja „kapsehtas swehtkus". Lihds ar scheem swehtkeem Lehdurgas mahzitajs J. Bernhardta kgs atwadijàs no sawas draudses. C.

No Klawkalnes, Skujenes draudsê. Tagad, kà leelâ seena laikâ, waram preezatees par labu laiku, jo laiks wairak deenas pastàw sauss, pee tam neaismirsdams ari ar kahdu leetus debesi druwas apslapet. Seena eewahkschana tadèk loti eet us preekschu un bez weltigeem puhlineem. Meitas wasarâ pee mums karstâ laikâ mehds gehrbtees gandrîs katra plahnôs, pirktôs swahrkôs. Teizamaki gan buhtu, kad paschas sawôs darinatôs swahrkôs gehrbtos, jo paschas ari gan waretu preeksch wasaras silta laika isstrahdat plahnus audeklus preeksch wasaras swahrkeem, kuŗi buhtu stipraki un nebuhtu skaidras naudas jaisdod, kà tagad. Prezibas sinâ muhsu lihgawas isturas wairak nopeetnas. Winas pahrspreesch nahkotnes dsihwi un jo zeeschi eeskatas sawâ usbildna rakstura. Nakts „meitâs" eeschana ir stipri masinajusès; agrak ta bij deesgan beeschi sastopama. Lauku stahwoklis ir, wispahri nemot, mehrens: dascham weena, dascham otra druwa ir labaka un wahjaka. Rudsi makstà 300—325 kap. puhrs, kamèr pawasarâ wareja wehl dabut par 225 kap. puhru. J. Zveedris.

c) Baltijas notikumi.

No Wez-Peebalgas. Sihmejotees us wehstijumu par Wez-Peebalgas draudses-skolas augstakàs jeb I. klases isweetoschanu is draudses-skolas telpam, „B. W." peesuhtita atbilde, kura skan tà: Wez-Peebalgas dr.-skolas augstakâ jeb I. klase strahdàs ari us preekschu, sawu 35. pusgadu, tanis paschâs telpâs, kuŗâs ta lihds schim strahdajuse. Ihpaschi wezakeem, kuŗi par min. isweetoschanu waj nu awises lasijuschi, waj tikai mutes wahrdeem dsirdejuschi nostahstam, lai deretu schi mana ihsâ atbilde par eewehroschanu — sludinajuma weetâ.

K. Müllers,
W.-Peeb. dr.-skol. augst. jeb I. kl. skol.

Par kaulu miltu jautajumu „B." peesuhtits schahds raksts: Daschi tirgotaji issludina ne reti ween, ka wini pahrdod „augstgrahdigus kaulu miltus" is slawenàs Peterburgas fabrikas par 8 rbl. 25 kap. birkawâ; bet tà ka paschus kaulus pahrdod us ahrsemèm par 6 rbl. — birkawâ, selta naudâ skaitot, un muhsu slaweno fabriku turetaji, kà protams, kaulus ari tad lehtaki newar eepirkt, tad jawaizà, kà gan tirgotaji war tik lehti „augstgrahdigus kaulu miltus" pahrdot, kà tas augschâ minets? Jo kà sinams, pee kaulu isgatawoschanas miltôs wismasak 20 prozenti no kaulu swara pawisam pasûd, tad darba algas, nodokli, atwedums no Peterburgas, tirgotaju pelnas, un tomèr issludina pahrdot par 8 rbl. 25 kap. birkawâ? Tàpat sinams, ka us laukeem tepat pee mums daschadôs apgabalôs wairakàs weetâs gatawotus kaulu miltus nepahrdod lehtaki un saka newarot pahrdot lehtaki nekà par 10 rbl. 50 kap. birkawâ, kautschu gan te kaulus eepirkot wehl lehtaki nekà slaweno fabriku turetaji. Tà ka ari pehdejâ laikâ te pee mums sahk leetot kaulu miltus un tagad nu klaht tas laiks, kur rudsu sehjat pehrk un pirks kaulu miltus, tad scho leetu semkopjeem der pahrdomat, waj daschkàrt slawenos augstgrahdigus kaulu miltus pirkdami par 8 rbl. 25 kap. birkawâ, neaismaksâ ween tomèr dahrgaki —? Schaĺ leetâ luhgtu no leetas sinataju puses, kà ari no ziteem isskaidrojumus us augschâ waizateem jautajumeem.

P. Gailits,
Grotuschu pagasta Gaitar mahjas gruntneeks.

Labaku linu sugu audsinaschanas un linkopibas pazelschanas sinâ Widsemes muischneeku konwents nospreedis, Widsemê darit ismehginajumus. Schihs leetas weizinaschana tapuse nodota sewischkai komisijai. Kà „Fel. Anz." sino, tad schi komisija sawu lozekli, Wilandes pilsmuischas ihpaschneeku baronu O. Ungern-Sternbergu usmudinajuse lai zeĸotu us Wahziju, tur eepasihtees ar linkopibu. Barons Ungern-Sternbergs schajâs deenâs zeĸoschot ar scho noluhku us ahrsemem.

Widsemes ahrstu beedribas scha gada sapulze buhs Walkâ no 9.—11. septembrim.

Par Kursemi weetejàs gubernas awises pasneedz schahdus sanitarus peesihmejumus (kas atteezas us weselibas ustureschanu): 1887. gadâ Kursemê sastahdija 27, un 1888. g. — 28. aktus par nederigàm pahrtikas leetam. Leepajâ 1887. g. atrada, ka kahds prowisors, kam nemas nebija teesibas tirgotees is sawas bodes pahrdewa jiftigas weelas; par to winu nosodija ar 100 rbl. 1888. g. rewisiju isdarot usgahja 12 eestahdes, kuŗâs pahrdewa jiftigas weelas bez ahrstu rezepteem. 1887. g. gubernâ pastahstahweja 14 un 1888. g. 17 eestahdes, kur pagatawoja mahkfligus mineralus uhdenus. 1887. g. aisslehdsa diwas gasuhdena eestahdes, tapèz ka tahs nepareisi isgatawoja dsehreenus un pee tam wehl kaitigus. 1888. g. bija 278 apteeku pretschu un krahsu pahrdotawas. No wisàm fabrikam tikai pee 2 bija slimnizas. Klaju namu bija 1887. g. 21 un 1888. g. 11; slepenas patwerfmes 1887. g. 22 un 1888. g. 5. Seeweetes schaìs namôs 1887. g. 128 un 1888. g. 142. Tahdas, kas sewischki dsihwoja sem usraudsibas 109 un 62. Apzeetinatas par netikumigu uswescham 115 un 36. Saslimuschàs israhdijàs 1887. g. 7[illegible] un 1888. g. 29. 1887. g. ahrstejàs slimnizàs 336[illegible] un 1888. g. 4575, no kuŗeem nomira 233 un 31[illegible]. No slimneekeem ahrprahtigu bija 1887. g. 140 un 1888. g. 155; no teem nomira 26 un 19. 1887. g. bija pawisam 204 wezmahtes

no tahm aprinku	11
pilsehtu	1
brihwas praktisetajas . . .	59
lauku	132
ahrsti Jelgawâ	19
aprinku pilsehtâs	35
aprinkôs	49
feldscheri Jelgawâ . . .	5
apr. pilsehtâs	19
aprinkôs	7

Wezmahtes Jelgawâ . .	19
apr. pilsehtâs	46
aprinkôs	139
farmazeitu bija:	
apteek. paligi un mahz. . .	53
sobahrsti	3
masaschisti	5
zirulneeki	3
to mahzekli	5
baku potetaji	83

Baldonê bija slimu peldu weesu: 1887. g. 152 un 1888. g. 159; no teem isweselojâs 45 un 18 pilnigi. Leepajâ 1887. g. bija 681 peldu weesis; pee Leepajas sit stipri wilni un uhdens tur sahligaks, nekâ zitâs weetâs. Jk us 10,000 dakam uhdens jo tahlaku juhrâ nahk 80½ dalas sahls, pee Leepajas 73⅓ un pee Wentspils 74⅓.

Kursemes neredsigo skaits pehz „Statistikas gada-grahmatas" ofizieli sawahktàm sinàm, 1890. g. bijis 1371 persona, starp tahm us laukeem — 1184 un 11 gubernâ esoschâs pilsehtâs — 187 personas. Seeweeschu dsimuma bijuschi 828 neredsigi (60%) un wihreeschu dsimuma — 543 (40%). Kursemes neredsigo skaits, salihdsinajot ar zitàm gubernàm, atsihstams par ihsti leelu. Widsemê us ik 1076 redsigeem eedsihwotajeem isnàk weens neredsigs, Kerfonas gubernâ us 609, Poltawas gubernâ us 562, Kijewas gubernâ us 508, bet Kursemê us 495. Daschâs gubernâs wehl us masak redsigeem eedsihwotajeem isnàk weens neredsigais, kà par peemehru: Samaras gubernâ us 387, Nischni-Nowgorodas gubernâ us 332 un Kasanas gubernâ us 260. Kadèl Kursemes gubernâ neredsigo skaits wairak nekà diwreis tik leels, kà winas kaiminôs, Widsemes gubernâ (kaut gan abu gubernu saimneezibas un zitas buhschanas weenadas) par to minetà grahmata nedod isskaidrojumu. Starp 187 pilsehtu neredsigeem Leepajâ bijuschi 24 (13 wihreeschi un 11 seeweetes), Jelgawâ — 53 (22 wihreeschi un 31 seeweete). Eewehrojot, ka Leepajas eedsihwotaju skaits par Jelgawas eedsihwotaju skaitu leelaks, pehdejâ pilsehtâ ir ihsti daudz neredsigu. Eewehrojot Kursemes lauku aprinkus, israhdas, ka tur neredsigo skaita sinâ ir leela neweenadiba. Kamèr Ilukstes aprinkî us 1054 redsigeem isnàk weens neredsigais, Kuldigas aprinkî jau katrs 326. zilweks ir neredsigs. Kadèl Kuldigas aprinkî, kur laudim katrâ sinâ labaki klahjas nekà Ilukstes aprinkî, ir tik daudz neredsigo un pehdejâ aprinkî tik maz, par to zehlons naw sinams. — Starp wiseem Kursemes neredsigeem 4 prozenti jau no dsimuma bijuschi tahdi. Pilsehtâs wiswairak Schihdu ir neredsigi — 70 personas, Latweeschu — 66 pers., Wahzeeschu — 21 pers., Kreewu — 10 pers., Polu, Leischu u. z. — 20 pers.; 6 neredsigo tautibu newareja issinat. Starp Kursemes neredsigeem bij: apprezetu wihru — 344, apprezetu seewu — 171, wihreeschu kahrtas atraiknu — 105, seeweeschu kahrtas atraiknu — 374, jaunawu — 245 neprezejuschos jaunu wihreeschu — 100 un behrnu — 18. — Pehz wezuma (sahkot no 20. muhscha gada) Kursemes neredsigee isdalijàs schahdi: 20—60 gadus wezu bij 536 pers., 60—80 g. — 517 pers., 80—90 g. — 64 pers., 90—100 g. — 17 pers.; pahrak par 100 g. bij tikai weena persona. — Pehz tizibàm Kursemes neredsigee isdalijuschees schahdi: Lutera tizigo bij 1132 pers., katolu — 106 pers., Mosus tizigo — 88 pers., pareistizigu — 27 pers., baptistu — 18 pers. — Pehz kahrtu peederibas starp Kursemes neredsigeem bijuschi: 1181 semneeks, 130 pilsoni un 60 zitu kahrtu peederigu.

Jurjanu Andreja kungs, kà „B. W." sino, noturejis schinis deenâs Jelgawâ mehginajumus musikas koreem, kas 30. augustâ isrihkojamôs swehtkôs lihdzspehlès konzertâ, nahkoschu nedelu turpinàs sawu ussahkto zekojumu, tautas meldijas krahdams. Wispirms winsch braukschot pa Rigas-Dinaburgas dselszeku lihdz Trepu stazijai, tad atpakal gar Daugawu us leju, pee kam apmeklefchot it ihpaschi Krisburgu, Jekabstati, Sehlpili, Sezi u. z. Tad no Rigas pa Jelgawas dselszeku us Kursemes wakareem dodamees, ihpaschi uskaweschotees Olainê, Anzê, Rahwâ un warbùt ari Nihzê un Bahrtawâ. Saprotams, brauzot us schihm weetàm, winsch peeturès ari zelâ daschâs zitâs weetâs.

Kadèl konwersazijas wahrdnizas burtnizam daschreis janokawejas? Konwersazijas wahrdnizu isdodot, jakaujas ar daudz un daschadàm grutibam, bet schoreis gribetu aisrahdit tikai us weenu, kuru man gandris nemaz naw eespehjams weikt. Schi grutiba pastàw eeksch tam, ka daschus loti wajadsigus manuskriptus newar sadabut ihstâ laikâ. Tà peem. 5. burtniza tagad waretu buht jau gatawa, ja man netruhktu paschâ pirmâ galâ daschu loti swarigu manuskriptu; tà newaru likt, lai 5. burtnizas pirmo lokshi lausch, un zaur to nokawejas pehdejàs korekturas, nokawejas druka. Peem. man truhkst materiala par Latw. kugn. beedr. „Austru". Jau junija mehnescha sahkumâ tiku rakstijis us Rigu kahdai schajâ leetâ kompetentai personai un luhdsis, lai man pagahdatu wajadsigàs sinas. Pa Sinibu Kom. ahrkahrtejàm sapulzem atkahrtoju scho luhgumu personigi, un manuskriptu man apsolija drihsakâ laikâ. Kad tomèr neka newareju sagaidit, tad greesos pee kahda zita kunga, kas ari apsolijàs drihsumâ manu luhgumu ispildit. Tas bija jau junija beigàs. Pa tam es pehdejam wehl reis esmu rakstijis un luhdsis, bet wisi mani puhlini lihdz schim bijuschi weltigi. Ko nu darit? Jslaist tahdu gabalu kà kugneezibas beedriba „Austra"? Tas tatschu nebuhtu pareisi. Tadèl sche atklahti wehl reis mihli luhdsu, ka wisi kungi, pee kureem greeschos manuskriptu dehl, manu luhgumu eewehrotu arweenu jo drihz, lai nenotiktu weltiga nokaweschana. Zeen. lihdzstrahdneeku starpâ ir loti daudz darbonu, kurus peemineschu weenmèr ar leelako preeku; kad no dascheem man nahk maz pabalsta, tad tas warbùt noteek zaur to, ka teem sawu amata-darischanu dehl naw eespehjams peedalitees plaschakâ mehrâ, bet schad tad pasneegt kahdu rakstu, kura man loti wajaga un kuru sirsnigi luhdsu — tas gan ik weenam buhtu eespehjams.

Ar zeenischanu H. J. Drawneeks.

Igaunu awise „Postimees" no 1. augusta sahkot isnahkschot katru deenu.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Keisareenes Majestates wahrda deena scho pirmdeen Peterhofâ noswineta tik sposchi, kà reti kad. Kaut gan laiks nebij pastahwigs, publika tomèr leelâ skaitâ faradàs Peterhofâ. Pulksten 11 preekschpusdeenâ eesahkàs swehtku swineschana, pee kureem peedalijàs Serbijas karalis, Greekijas karaleene un Franzuschu juhras ofizeeru deputazija. Pee brokasta Serbijas karalis Alekfandrs sehdeja Keisareenes Majestatei pa labo roku un bij peespraudis Andreja ordeni, kuru winam dahwinaja. Wakarâ pili bij meelasts. Frantschu weesi bij usluhgti tiklab us brokastu, kà ari us meelastu.

Keisarifkai Augstibai Leelknasam Tronamantneekam, kà „W. W." sino, Omskâ Kirgischi pasneegschi koschi isstrahdatu selta blodu, 1800 rbl. wehrtibâ. Blodas malâs eegraweti daschadi skati is Kirgischu dsihwes un blodas dibenâ lasams: Keisarifkai Augstibai Leelknasam Tronamantneekam Stepju apgabala Kirgischi. Us blodas atradusès uslikta selta muzina ar kumisu (kehwes peenu).

Keisarifka Augstiba Leelknass Georgijs Alekfandrowitschs eezelts par Keisara Majestates fliegeladjutantu.

Serbijas karalis Alekfanders isgahjuscho peektdeen lihdz ar pawadoneem, waldoni Ristitschu un ministru presidentu Paschitschu, atbrauza Peterhofâ. Keisara Majestate un wisi Keisara Nama wihrischkee lozekli, kuri peemit Peterburgas apkartnê, karali Alekfandru sanehma wokfalâ. Sasweizinaschanàs bija sirsniga. Serbijas suhtnis bij us Maskawu aisbrauzis karalim preti. No wokfala karalis ar Keisara Majestati brauza us Peterhofas leelo pili, kur karalim eerihkots dsihwoklis. Te karali apsweizinaja Keisareenes Majestate un Keisara Nama seewischkee lozekli.

„Nowoje Wremjas" redakzija isgahjuscho peektdeen kahdam atsuhtitam Frantschu kara kugu pulzinam isrihkoja goda meelastu.

Kreewu-Franzuschu tirdsneezibas satikfmes jautajumâ „Nowosti" no Sewastopoles dabujuse sinojumu, ka tur ispanduschàs walodas, ka Franzija no Austruma-Indijas eewedamai labibai uslikschot aisleegschanas muitu, lai paweizinatu Kreewijas labibas eewedumu. No otras puses pretschu issuhtischanai, kuras eet teescham us Kreewiju, atwehleschot daschus atweeglinajumus, lai nowehrstu komisijas maksas Wahzijas widutajeem.

Kronschtatê, 22. julijâ. Frantschu eskadres kugi „Sarkouf", „Lafe" un torpedu laiwas scho nakt atgreesàs is Peterhofas schurp atpakal. Scho riht agri us Frantschu eskadres bij rosiga sagatawoschanàs uswilkt enkurus. Kà pirmais, enkuri uswilzis, kugis „Marso" dewàs juhrâ, kuram sekoja ziti winu kugi Kreewu torpedu laiwam „Sweaborg" un „Rewel" korwetei „Rinda", kliperam „Najesdnik" un fregatai „Spiridow" tos pawadot. Ari pasascheeru twaikons „Lutsch" pawadija Frantschu kugus. Ap pulksten 8 notika atwadischanàs saluta schahweeni un eskadres kugi drihz pasuda aiz redses aploka. Frantschu eskadre dewàs us Bjerki, kur ta eenems ogles. Peektdeenâ eskadre nonàks Rewelê.

No Pawlowskas, Tweras gubernâ, raksta „Latw. Aw.": Wasaras sehja, kura no eesahkuma rahdijàs buht wahja, tagad, paldees Deewam, no silta leetus, kas alasch uslist, ir kretni atspirguse un sanehmusès, tà ka semkopis taì sinâ war apmeerinatees. Ari rudzu lauki stahw apmeerinajoschi. Nischnij-Walatschukas pilsehtâ puds rudzu maksâ 1 rbl. 10 kap. — Mehs Pawlowskas Latweeschi Jahnu wakaru loti jautri pawadijàm, jo tikam no barona Vietinghofa usaizinati uz Buslawu, kas ir wina otrâ muischa, peedalitees pee Jahnu preekeem. Baronu apsweizinaja dseedataju koris, kas dseedaja tschetrbalsigas Jahnu wakara dseesmas, sem skolotaja Putnina kga wadibas. Pehz beigtas dseedaschanas barons wiseem dseedatajeem pateizàs par jaukajàm Jahnu dseesmam, un wiseem dseedatajeem glahses peeleedams un ar sawu peeskanidams, isdsehra us wisu weselibu. — Pee patihkamas musikas danzojot, nakts ahtri aistezeja, tà ka, gaismai austot, negribot bij jadomà us mahjàs eeschanu.

No Rigas.

Jahnis Stutschka †. Schonedel guldija sem sakàm welenam kreetnu tautas dehlu, kas no sirds mihleja sawu tautu un zik spehdams, weizinaja tautisku leetu. Nelaikis bija ilgus gadus par Koknefes pagasto wezako un sekmigi te weizinaja weesigo sadsihwi. Zaur wina gahdibu tureenes beedriba un wiss pagasts ne reti ispelnijàs Wisaugstako pateizibu. Eewehrojamôs atgadijumôs Koknefeeschi arween peerahdija, ka te walda modriba, par ko it sewischki gan japateizas nelaika Stutschka tehwam. Sawâ laikâ winsch stuteja prahwàm naudas sumam „Baltijas semkopja" un „Dseesmu rotas" isdoschanu, isplatija sawâ pagastâ derigas grahmatas u. t. t. Scho rindinu rakstitajs nupat pa ahrkahrtejas Sinibu Komisijas sapulzes laiku sarunajas ar nelaiki par derigu grahmatu isplatischanu, pee kam ruhkti schehlojàs, ka Latweeschi wehl peeteekoschi neprotot derigas grahmatas zeenit. Tà winsch, gribedams leetu weizinat, sapirzis reis leelaku wairumu no Derigu grahmatu Apg. Nod. isdoteem raksteem, zeredams tos sawâ apkahrtnê ahtri ween isplatit; tomèr winsch schajâs zeribâs wihlees, jo no minetàm grahmatàm leelakâ daka gulot wehl pee wina mahjâ. Latwju tauta, wina daudzee draugi, bet it sewischki Koknefeeschi daudz saudejuschi zaur Stutschkas tehwa nahwi. Dusi saldi, kreetnais tauteeti! K—ks.

Luzawas sala, kà „Rusk. Inw." sino, ar Rigâ nometinato karaspehka pulka palihdsibu, ap tur nesen uszelto peeminekli eetaisischot apkoptu laukumu un usbuhweschot sarga naminu, kurâ nometinaschto kahdu „atlaisto apakschkareiwju palihdsibas beedribas" lozekli, kas lai scho eetaisi usraudsitu.

„Atlaistu saldatu palihdsibas beedriba" issaka sirsnigako pateizibu beedribàm, kuras nehma dalibu pee swinigàs peeminekla eeswehtischanas un atklahschanas us Luzawa salas. Pee swehtkeem peedalijàs sekoschàs beedribas: Pawasara beedriba, Pahrdaugawas palihdsibas beedriba, Rigas palihdsibas beedriba, Kalpotaju beedriba, Daniela beedriba, Pahrdaugawas amatneeku beedriba, Pahrdaugawas Zeribas beedriba, Katrinas dambja palihdsibas beedriba, Wahzu palihdsibas beedriba, Tornakalna Latweeschu beedriba, krahsotaju beedriba un Katrinas dambja dseedaschanas beedriba.

Zeribas beedriba isrihkoja 21. julijâ sch. g Altonâ konzertu Widsemes masgadejo noseedsneeku laboschanas patwerfmes un semkopibas koloniju beedribai par labu, no kura skaidrs eenehmums bij 50 rbl 80 kap., kas jau ari nodots minetàs beedribas kaseerim. Scho pasinojot zeen. publikai, beedriba atsist par sawu patihkamu peenahkumu, zaur scho isteikt Zeribas beedribai sawu pateizibu par winas peepalidsibu, sasneegt labdarigo mehrki.

Majorôs, A. Horna kga konzertu dahrsâ, scho treschdeen, 24. julija wakarâ, bija kapellmeistra Friza Scheel kga benefiz-konzerts, kuram bija sastahdita gluschi jauna programa. Scheela kgs ir pratis, ar sawu musikas mahkslu publikai sagahdat daudz jauku baudijumu, bet schinî wakarâ winsch it sewischki parahdija sawu mahkslu. Ka Scheela kgs pee publikas, kas musikas mahkslu prot zeenit, stahw leelâ zeenâ, to wisgaischaki peerahdija daudzàs dahwanas un zitas usmanibas, ko winam schinî wina goda deenâ dahwaja. F. P.

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Preti nolikumeem par klaju braukschanu Rigas pilsehtâ un preti manàm pawehlem pilsehtas polizijai, daudz pasascheeru suhrmani brauz bez peederigeem lukureem, pee kam us wakts noliktee gordowoji negreesch ne masako wehribu us to. Usdodu pristawu kungeem, zaur rewersalu, kas stahdams man preekschâ, darit wisàm personam, kuras nodarbojas ar suhrmanu amatu, sinamu, ka tumsai metotees jaeededsina pee wisàm ekipascham obligatorifkee lukturi, us ko usaizinajami ari priwatu ekipaschu ihpaschneeki, — un us wakts nostahdameem gordowojeem isskaidrot, ka tas peeder pee winu peenahkuma, garam brauzoschos suhrmanus darit usmanigus, kad lukturi aisdedsinajami.

Man tapis sinams, ka Elisabetes eelâ sem Nr. 77 neapdsihwotàs ehkas tik wezas un tik beedinoschâ stahwoklî atrodas, ka nelaime waretu notikt; usdodu Peterburgas Ahrrigas 1. eezirkna pristawa kungam usaizinat arkitektu schos namus apluhkot un sastahdit protokolu, kas nosuhtams preekschrakstitâ kahrtibâ, pee kam par leetas atradumu man japasino.

Sahdsiba. Brediks Rumsons, kursch peemahjo Bulku eelâ sem Nr. 4, tagad, kà sinoja polizijai, ka 19. julijâ wina dsihwoklî is neaisslehgtas kumodes, winam issagti 42 rbl. skaidrâ naudâ. Sahdsibas aisdoms kriht us kahdu eedsihwotaju tanî paschâ namâ, no kura naw sinams, us kureeni tas aisgahjis.

Peepescha nahwe. 19. julijâ pilsons Michails Sokolows nesa pa Maskawas eelu maisu meeschu, pee kam tas preti namam Nr. 47 pakrita un nomira. Wina lihkis tapa nodots ismekleschanas kambarim dehl nahwes zehlona ispehtischanas.

Paschnahwibas. Pee Rigas sirahdneeku oklada peerakstitais Jakobs Olschewskis, kursch peemahjojis Wez-Dubultôs, Marienbades eelâ sem Nr. 13, aiz nesinameem zehloneem 17. julijâ eelehzis Leelupê un noslihzis. Wina lihkis naw lihdz schim wehl atrasts.

21. julijâ, Mateusa eelâ sem Nr. 77 atraikne E. D., kura bijusi 25 gadus weza, padarejuse sew galu zaur nogisteschanos. Paschnahwibas zehlons wehl naw isskaidrojees.

Paschnahwibas mehginajumi. 16. julijâ semneeks Jahnis Nagains mehginaja sewi nogalinatees preti Dombrowska sahgu dsirnawàm eelehkdams Daugawâ, bet drihsi tas tapa is uhdens iswilkts un zaur peenahkuscho nowada usraugu Wendtu atkal atdsihwinats.

17. julijâ pee Rigas peerakstitâ Anna Jwanowna, kura peemahjo Lahtschu eelâ sem Nr. 9, mehginaja sewi nogalinatees, eenemdama no sehrkozineem fosfora kausejumu. Saslimuscho noweda pilsehtas slimnizâ — par winas dsihwibu top schaubitees.

Nelaimes atgadijumi. 16. julijâ Zeetokschna eelâ intendanturas resorta spihkera 3. etaschâ spehlejàs 8 gadus wezais puika Roberts Gennerts, kursch zaur wakeju luhku nokrita us grihdas un sewi tà eewainojàs, ka winu wajadseja nowest slimnizâ.

18. julijâ, Jaunâ eelâ, telefona drahtu wilzejeem us jumta strahdajot, kahds dakstinsch no jumta nokrita, kursch trahpija garam ejoscham Hermanim Arensam ar tahdu spehku par rokas stilbu, ka kauls tapis pahrlausts.

Noslihkuschi. 17. julijâ pilsehtas kanala malâ pee Marijas tilta bez usraudsibas atstahtais 6 gadus wezais strahdneeka Bernharda Preiduma dehls eekrita uhdenî un noslihka. Lihkis tapa iswilkts, bet jau bez jebkahdàm dsihwibas sihmem.

Atrasti lihki. 20. julijâ muitas rajonâ is Daugawas iswilkts kahda nepasistama zilweka pilnigi satruhdejis lihkis, kas tapis nodots ismekleschanas kambarim.

22. julijâ, tajâ paschâ rajonâ tapa iswilkts ari kahda nepasihstama zilweka lihkis, kursch bijis pahrgahjis satruhdeschanâ, pee kura atrasts pilsehtas kalpotaja numurs 141. Lihkis nodots ismekleschanas kambarim.

Ugunsgrehks. 19. julijâ ap plkst. 3¼ pehz pusdeenas Industrijas eelâ sem Nr. 7, no koka usbuhwetâ sirgu stallî ar seena peeleekamo iszehlàs uguns. Peesteiguschees ugunsdsehsaji uguni drihz nodsehsa, pee kam sadega weena seena, jumts un dala no seena krahjuma. Ihpaschneeks aprehkinajis saudejumu us 1500 rbl.

Notikumi juhrmalâ.

Sahdsiba. Baronese Emma Bolschewitsch, kura peemahjo Dubultôs, Smilschu eelâ sem Nr. 11, sinoja polizijai, ka naktî us 13. juliju is winas dsihwokla zaur wakeju logu issagts selta dahnu pulkstenis ar kehdi ap 200 rbl. wehrtibâ.

Kugneeziba.

Twaikonis „Kukshawen", kas braukaja pa Austruma juhras peldu weetam, isgahjuscho peektdeen usskrehjis seklâ pee Zinowizas. Laudis glahbti, nosihka tikai kuga saimneeze, winas meita un pawàrs. Twaikonis lihdz ar 40 brauzejeem, us pehdejo wehlejumos, brauza us Heringsdorfu. Zeklâ twaikonis usskrehja us kahdu akmeni, kuru swejneeki jau ilgi sinaja, tomèr pee ta nebij peeliktа nekahda sihme.

Twaikonis „Neko" seemelôs no Kwesantes saduhràs ar Angku twaikoni „St. Kliffe". Twaikonis „Neko", nogrima pehz 3 minutem, 38 kuga laudis un 12 lihdzbrauzejus isglahba Angku kugis „Otteskap" un tos noweda Brestes pilsehtâ. Starp brauzejeem atradàs 11 misionari, zeklâ us Montwideo, Amerikâ.

Zik leeleem kugeem, kas braukà pa pasaules juhram, janem prowijanta lihdz, to peerahdis sekoschais daudzums, kuru nesen eenehma kahds twaikonis Nu-Jorkâ. Schis twaikonis nehma zeklâ pahrtikai lihdz: 13,000 mahrz. swaigas leellopu galas, 3000 mahrz. sahlitas galas, 2000 mahrz. teku un zuhku galas, 10,000 mahrz. speka, 10,000 olas, 15 muzu kartupeku, 3000 mahrz. sweesta, 400 mahrz. kafejas un tehjas, 400 mahrz. zukura, 600 mahrz. sahls, 200 mahrz. reekstu, 3000 zitronus, 300 pudeles piklsalatu un 150 doses eetaisitu ehdamleetu. Teklàt wehl nahk putni, austeri, sardines, rihsi, sago, sabeesinats peens, rauschi u. t. t. 30 muzu ledus wajadsigs, lai schahs ehdamleetas usturetu wehsas. Miltus katru deenu patehrè kahdas 8 muzas, jo wisu maisi zep turpat us kuga. Alus un wihna weenâ paschâ zekojumâ isleeto kahdas 10,000 pudeles. Ari galda drahnas teek leelisli leetotas, proti weenâ zekojumâ leeto 5000 serwjetes, 150 galdautus, 3000 palagus, 3000 spilwenu pahrwelkus un 10,000 dweelus!

Lihdz 24. julijam Rigâ atnahkuschi 1100 kugis un isgahjuschi 1025 kugi.

Saimneezibas padomi.

Pupu kahrtis pa laikam isleeto nenomisotas. Pirmâ gadâ misa pee kahrts wehl turas zeeti klaht, turpretim otrâ gadâ ta jau atlobas. Tagad aiz atlobijuschàs misas un kahrts schkirbâs un plaisâs eeweeschas wisadi kukaini, kuri te dehj olinas. Wajaga schahdas wezas kahrtis tik tuwaki apluhkot, tad redsès, zik daudz kahpuru, olinu un jau isperinajuschos kukainu aiz misas neatradisees. Schee kukaini wehlak kriht us pupam un tohs nopofta. Tadèl ir eeteizams, ka kahrtis nomiso, pirms tahs isleeto. —s.

Kà grihdas masgajamas, lai tahs taptu ihsti baltas. Dascha laba tihriga nama mahte waj ari kalpone nopuhlas, grihdas bersdamas, lai tahs duhtu labi baltas. Lai to panahktu, tad newajaga wis nemt seepes, bet 1 datu tik ko dsehstu kalku un 3 dalas weenkahrschu baltu smilschu. Schinî maisijumâ eemehrzè slapjo susekli jeb birsti un tad grihdu bersch. Kalki isnàk daudz lehtaki, nekà seepes un turklàt nonem wisus netihrumus, nogalina wisus kukainus un grihdas top baltas. Grihdu pehz tam noskalo ar tihru uhdeni.

Kà war panàkt leelas ehrkschku un jahnogas. Ehrkschku un jahnogas mihl dsitu, augligu dahrsa semi. No kruhmeem katru gadu jaislasa wezee sari un nederigàs jaunàs atwasas. Bet wisgalwenakà leeta ir, ka neismirst mehslot, kas jaisdara augusta mehnesî un pawasarâ pehz seedeschanas. Augusta mehnesî tas jadara tadèk, ka schini laikâ rodas auglu pumpuri nahkoscham gadam, un pawasarâ atkal tadèk, lai aismetuschos auglu attihstischanos weizinatu. Mehsloschanu isdara weenigi schkidreem mehsleem. Schahda mehsloschana israhdijusès derigaka par mehsloschanu ar kompostu. Pirmo reis wajaga labi kreetni mehslot, bet tuhlit labi kreetni uhdeni wirsû leet. Pehz tam mehsloschanu atkahrto masakàm datam, jo wisderigaki ir: mas, bet to teesu beeschaki. Mehsloschanu war turpinat, kamèr augli sahk palikt mihksti un kad tee nowahkti, tad atkal jasahk no jauna.

—ks.

Nascheem, ar ko sihpoli greesti, labu laiku peemìt sihpolu smaka. Schahdu nelabu smaku war ahtri nodsit, ja nasi bersch ar sausu sahli.

Krahsoteem spaineem un ziteem traukeem nepatihkamo krahsas smaku war aisdsit, ja traukâ eeleek sauju seena un tam uslej wahroschu uhdeni wirsû.

—is.

Kustonu apsardsiba.

Skandinawijas behrnu beedribas. Sweedru dsejneeks Zakarijs Topelius teek ar pilnu teesibu slawets sawu rakstu dehl Skandinawijas seemelôs un wina jaukee behrnu stahstini ari starp zitàm tautam isplatiti. Bet scha dsejneeka wisleelakais lepnums ir, ka winsch wisus Somijàs behrnus pulzejis leelâ kustonu apsardsibas beedribâ. Scho beedribu dibinaja 1878. g. Helsingforsâ un Topelius to nosauza par „Maja sabeedribu" (Maiforening). Behrni, kas beedribâ grib eestahtees, swehti apsolas, parakstidami kahdu rakstu, ka wini „no wisas sirds" dsihsees ispildit schos nosazijumus ais „mihlestibas us Deewu un no wina raditeem dsihwneekeem"; jo stahw rakstits: tam Kungam peeder seme lihds ar wisu, kas tanî atrodas. No Somijas sahkot tagad pa wisu Skandinawiju, Sweedriju, Norwegiju un Daniju dibinajuschàs tahdas pat behrnu beedribas, kas ir jauka leeziba it sewischki tureenes skolotajeem, jo schee ir tee ihstee beedribu dibinataji un waditaji. Kà peem. lai sche peeminam Stokholmas beedribu, kurai pehrnajâ gadâ bija 850 beedru. Skolu waldes schahdus zenteenus pehz eespehjas weizina. Kaut ari pee mums eesaknotos pahrleezinaschanàs, ka usmudinajums us kustonu apsardsibu it sewischki skolâ peeder!

D. T.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

„Rigas Latw. beedriba."

Swehtdeen, 28. jul.: Pehdejais isbraukums schinî sesonâ sakumôs us Katlakalnu. Nobrauks no plosta tilta plkst. 10 r.

„Katrindambja Dseed. beedr."

T. p. d. plkst. 3 p. p.: sakumu balle Aleksandra parkâ.

„Rigas Latw. amatn. pal. beedr."

T. p. d.: sakumu swehtki Pleskawas dahrsâ pee Aleksandra wahrteem. Pee swehtkeem peedalisees Daugaweeschu jaukts koris un jaukta dubultkwartete. Uswedis dsihwoschu ainu.

Walejas wehstules.

Rog. — N. Pateizamees par laipno eesuhtijumu; sawâ laikâ to isleetosim.
Noschk. M. — W. Tapat.
Balen. — K. Telpas truhkuma dehl nahkoschâ numurâ.
Jenf. — A. Eesuhtitos rakstus nodosim „Sinibu Komisijai", tillids winas sehdes eesahkses. Sawâ laikâ laipni eesuhtito stahstu, sawadu apstaklu dehl, newarejam minetam noluhkam isleetot.
Tr. K. — Se. Mihkla nepareisi usmineta.
Bergm. J. — St. Us Juhsu peeprasijumu waresim Jums tik nahkoschu nedel dot atbildi. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 28. julijâ 1891. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Bernewitzs.
„ „	„	2	„	Bernewitzs.
Gertrudes basnizâ	„	1/2 2	„	A. Walters.
Jesus basnizâ	„	2	„	Bergmanns.
Martin basnizâ	„	5	„	Kaehlbrandts.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pawila basnizâ	„	1/2 9	„	C. Walters.
Lutera basnizâ	„	1/2 9	„	Paukschens.

Tirgi un torgi.

Kursemes gubernas walde issino gubernas awisês, ka dehl nodokku waj pirkschanas naudas nemakfaschanas par weenu gadu un fescheem mehnescheem, nolemts schinî waldê pahrdot Wez-Saukas Borit un Klauzen mahjas, Dsehrwes pagasta Wisdarba un Skosa mahjas, Leelàs-Birschu muischas Alschanu un Keisara mahjas. Pee tam gubernas walde usaizina scho mahju ihpaschuekus, kuri zitur dsihwotu, lai mini mehnescha laikâ buhtu klaht pee winu peederuma notakseschanas un aprakstischanas.

Rigas apg. teesâ pahrdos 12. septembra d. Naukschenu Lejas-Jutu mahjas, 27 dahld. 71 gr. leelas, wehrtetas us 7000 rbl.

Rigas-Walmeeras meerteesneschu sapulzê 16. septembra deenâ pahrdos Putschurgas pag. Bodneeku mahjas, 26 dahld. 88 gr. leelas, wehrtetas us 4100 rbl.

Rigas apg. teesâ pahrdos 28. septembra d. Stahkenbergas Laskinu mahjas, 35 dahld. 27 gr. leelas, wehrtetas us 4000 rbl.

Zehsu-Walkas meerteesneschu sapulzê pahrdos 30. septembra deenâ Nehtkenu Widus-Ludes Nr. 21 mahjas, 27 dahld. 17 gr. leelas, wehrtetas us 3500 rbl.

No ahrsemem.

Wahzija. No Berlines Kreewu laikraksts dabujis telegramu, ka Wahzu bankâ Berlinê useeta leela sahdsiba. Istruhkums esot wairak miljonu leels.

Austro-Ungarija. Kà is Wihnes sino, tad Keisars Wilhelms eeradischotees us Austreeschu maneweem, kurus noturès no 2. lihds 7. septembrim.

— Daschi Majka was un Peterburgas tirgotaji nodomajuschi apmeklet Pragas isstahdi. Tscheku awise „Narodni Listi" bija par to issazijuse sawu preeku un gaidamos Kreewu weesus nosaukuse par „mihleem brahleem." Austrijas Wahzeescheem schahda draudsibas issazischana nepatik, kadèk Wihnes Wahzu awises brihdina, ka pahrmehriga draudsiba pret Kreeweem sakaitinaschot ir Austrijas Poltus.

Franzija. Kreewu juhrneeki Scherburgâ teek koti sposchi usnemti. Ari daudz zitâs Franzijas pilsehtâs Frantschu juhrneeku laipnà usnemschana Kreewijâ modinasa sirsnigas un jausmigas goda parahdischanas Kreewijai. Scherburgas eedsihwotaji Kreewu kara kuga „Admiral Kornilow" komandantam un ofizeereem par godu isrihkoja lepnus swehtkus, otrus swehtkus atkal isrihko tureenes tirgotaji. Kreewu ofizeeri, kà ari matroschi, tika no laudim wahrda pilnâ nosihmê nesati us rokam.

— Ruanas pilsehtas walde pateizàs Peterburgas pilsehtas waldei par Frantschu juhrneeku sposcho usnemschanu.

Anglija. Frantschu kara kugi apzeemos ari Angliju, kadèk juhras karaspehka walde apspreeduse, kà schos weesus godam sanemt. Gaidameem weeseem par godu esot jau sarihkotas wairak weesibas.

Turzija. Kretas salas kristigee eedsihwotaji schonedel nosuhtija sultanam luhgumu, lai winsch gahdajot, ka tiktu aprobeschotas slepkawibas un nekahrtibas, zaur ko nowehrsischot leelu nelaimi. No ta redsams, ka Kretas salas eedsihwotaji domà laikam sazeltees us dumpi, ja sultans winu luhgumu neeewehrotu.

Serbija. Belgrades awises apsweizina draudsibu ar Kreewiju un Franziju, zaur ko topot Eiropas meers apdroschinats. Wisi Slawi stahweschot ar meesu un dwehseli us to pusi, kur pliwinaschotees Kreewu-Frantschu karogi.

Bulgarija. Koburgas prinzis Ferdinands Bulgarijas wahrdâ apstellejis kara eerotschus Wahzijâ, Krupa leelgabalu fabrikâ, Esenê.

Telegramas.

Peterburgâ, 25. jul. Serbijas karalis wakar Petera-Pawila katedralê nolika otru sudraba kroni us Deewa meerâ dusoschà keisara Aleksandra II. kapu, schahdu usrakstu: „Swehtitai peeminai Zaram-Atswabinatajam Aleksandram II., no wina krustdehla Serbijas karala Aleksandra I. Karalis apmekleja artilerijas museju, kur generals Brandenburgs wina majestatei dewa wajadsigos isskaidrojumus, tahlak apmekleja Keisarisko eremitaschu un Seemas pils elektrisko staziju. Pehz tam karalis dewas us Krasnoje Selo pee Wina Keisarischkas Augstibas Leeknasa Wladimira Aleksandrowitscha.

Peterburgâ, 24. jul. Wakar plkst. 7 w. Winu Keisarischkas Majestates ar Saweem Behrneem aisbrauza ar kugi „Derschawa" us Somiju.

Maskawâ, 24. jul. Schodeen pulksten 3/4 4 atbrauza Frantschu juhrneeki.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernst Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.
Дозволено цензурою. — Рига, 26 іюля 1891 г.

Sludinajumi.

Ahrstu konsultazija,

Aleksandra eelâ Nr. 73.

Dr. **Miranows,** eekschejâs slimibâs, otrdeenâs un peektdeenâs no pulksten 12½—2.
Dr. **Subkowskys,** eekschejâs slimibâs, pirmdeenâs, treschdeenâs un festdeenâs no pulksten 2—3½. Seeweeschu slimibâs otrdeenâs no pulksten 2—3½.
Dr. **Mironows,** behrnu slimibâs, swehtdeenâs un zeturtdeenâs no pulksten 2—3½.
Dr. **Besobrasows,** ahdas, sifil. un weneriskâs slimibâs, katru deenu, isnemot otrdeenas un peektdeenas, no pulksten 12½—2.
Dr. **Teleschnikows,** kakla, deguna un rihkles slimibâs, swehtdeenâs, otrdeenâs, zeturtdeenâs un festdeenâs no pulksten 2—3½.
Dr. **Larionows,** kirurgiskas slimibas, swehtdeenâs, otrdeenâs, zeturtdeenâs un peektdeenâs no pulksten 3½—5.
Dr. **Miländers,** aufu slimibâs, pirmdeenâs, otrdeenâs, zeturtdeenâs un festdeenâs no pulksten 12—½2, azu slimibâs, treschdeenâs, peektdeenâs un swehtdeenâs no pulksten 12—1½.
Dr. **Boitschenkos,** nerwu slim., swehtdeenâs, otrdeenâs, zeturtdeenâs un festdeenâs no pulksten 3½—5.
Kreuners un Sredniskaja, sobu slimibâs katru deenu no pulksten 11—12½.

Maksà: 30 kap.

Poliklinika,

preeksch ahdas un lihposchahm slimibahm, dod padomus un patstahwigas gultas, Schkuhnu eelâ Nr. 14, 2 treses augschâ.

Ammas stundas katrâ deenâ no pulksten 1—3 pehz pusdeenas un no 7—9 wakarâ.

Dr. Simonsons.

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera basnizas, ir dabujama schahda grahmata:

Padoma-dewejs

ik katram,

kà japalids nejauschàs dsihwibas breesmàs.

Sarakstijis Popes ahrsts

Dr. med. Hermann Meyers.

Ar 8 bildem.

Maksa 20 kap.

Ernsts Plates.

Herm. Hübnera

jumta papes fabrika.

Noliktawa:

Marstak eelâ Nr. 32,

peedahwà sawu

asfalta akmena-jumta-papi,
mastiks-asfalta-laku,
akmenoglu darwu,
schkidru asfalta-jumta-papi

(sabeesinaschanas schkeedru masa),

usnemàs stipru apjumschanu par wislehtakàm zenam.

Pirmà leelà Kreewijas rihsu-sterkelu fabrika.

Fabrikas sihme.

Selta un sudraba medalas.

Sterkelu fabrikazijas sabeedriba

J. Willms un beedr.,

Halbstadtê, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.

Eedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu uz muhsu **rihsu-sterkeli,** kas pagatawota is wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinâ naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadèk mums eespehjams, ar katru eekschsemes kà ari ahrsemes fabrikatu sazenstees. Muhsu **rihsu-sterkele** ir tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsu-sterkele** ir us wisàm isstahdem Kreewijâ ar augstakàm medalam tikuse apbalwota.

Muhsu **rihsu-sterkelu noliktawa leelumà** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee

Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,

kolonial-pretschu pahrdotawa,

Schahlu eelâ Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.

Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

Pee **„Gulbja."**

Jauna

modes pretschu pahrdotawa,

Rigâ, Kalku eelâ Nr. 35, netahlu no rahtuscha

(blakus manai dsiju pahrdotawai pee „Gulbja"),

pasinoju saweem draugeem un zeen. pirzejeem, ka blakus sawai wezajai dsiju pahrdotawai esmu wehl atwehris **modes un wisadu pretschu pahrdotawu.** Eedroschinos apgalwot, ka mani daudsee dsiju pirzeji ari pilnigi atradis jaunatwehrtâ pahrdotawâ **wisjaunakas modes prezes** teizamakâ labumâ par negrosamu zenu bes usprasischanas.

Ihpaschi eewehlu sekoschas prezes leelâ daudsumâ un par fabrikas zenu:

Drehbi kaschoku pahrwelkeem, paltoseem un uswalkeem. **Drapu, bukskinu, tuhku, wadmalu un puswadmalu. Sehgel-audekli** preeksch kugeem, leelakàm un masakàm laiwam un sudmalneekeem, kà ari preeksch eepakaschanas, brasiljas (wesumas segus) un maisus. **Audeklu** leelâ iswehlê, kà: **Pinnisas, Jaroslawas** un **Maskawas.** Bes tam wehl eewehlu ihpaschi **Turku audekli,** 10 kap. ol. un dahrgaki. Tad wehl **maisus** preeksch labibas, 35 kap. gab. un dahrgaki.

Preeksch **eeswehtischanas** un **balles kleitam: brahmu, dibitu, kaschimiru, ripsu, alpaku, zesiru, samtu, sihdu, atlasu, katunus, kretonus,** kà ari **lakatus** no sihda, atlasa, kaschimira, bukskina an **wisadas schalles. Wilnas** un **watetus dekus, grihdu dekus, tepikus, gardines** un zitas **prezes.**

Bes tam wehl atronàs manâ nama **magasine** preeksch **seeweeschu** un **behrnu apgehrbeem.**

☛ **Wisas prezes pahrdodu ar galwojumu.**

Jauna modes pretschu pahrdotawa pee „Gulbja",
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 35.

Par wiseem jaunakeem atradumeem pahraks!

Uniwersal-kehka aparats,

kursch Parises pasaules isstahdê tàpat kà Wihnes semkopibas isstahdê tika atsihts par wispraktiskako, derigako un nepeezeeschamako katrâ saimneezibâ, abàs isstahdês tika pahrdots wairak miljonu gabalôs.

Schis aparats pee wiseem, kas winu tikai ir redsejuschi, no nama mahtes lihds masam behrnam, no semneeka lihds augstmanam u. t. t., ir atradis wispahrigu peekrischanu un sazehlis leelisku lihdsjuhtibu, tà kà pehz pirmàs pasinoschanas sludinajumôs pehz scha drihnuma aparata peenahza milsums apstellejumu.

„Netizami, bet tomèr pateesiba."

Schis aparats derigs sekoscheem mehrkeem un ir pahraks par wiseem lihdsschinigeem atradumeem:

1 minutes laikâ ar scho aparatu war sagatawot 1 kilo (ap 2 mahrzinam) kartupeku, rahzenu, rutku sihpolu, gurku, wisadu koku-auglu u. t. t., u. t. t., ihsi sakot wisu, ko war misot, kasit jeb greest, pehz patikschanas, beesu jeb schkidru.

2 minuschu laikâ ir eespehjams pagatawot sweestu, krehjumu, jeb putas, pusminutê putas chateau u. t. t., u. t. t.

Tahlak winu war isleetot kà mikroskopu; 400 reis winsch paleelina katru leetu, tà tad ir derigs preeksch ehdeenu un dsehreenu ismeklejschanas.

Schis aparats no isturiga metala isgatawots ar nesadilstoschàm federem, maksà tika

☛ **1 rbl. 50 kap.,** ☚

zik tahlu krahjums sneedsas.

Dabujams pret eepreekscheju famaksu tikai zaur weenigo issuhtischanas kantori:

S. Altmann,

4 Wihnê, I., Dominikaneeschu bastejà Nr. 23.

Manâ grahmatu un bilschu drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, dabujamas

Jaunàs Widsemes

Dseesmu grahmatas

wisadôs eesehjumôs.

Ernsts Plates.

L. Rosenthals,

pulkstenu taisitaju meistars,

Rigâ, Grehzineeku eelâ 13,

eeteiz bagatâ iswehlê par semakàm zenam **kabatas pulkstenus,** selta un sudraba wahlôs, **nikela** un **melna tehrauda pulkstenus,** kà ari **seenas** un **modinataju pulkstenus,** wisi jaw reguleti, sem apgalwoschanas.

Kehdes un **berlokas** is wisada metala.

Selta un **sudraba leetas, juweles, korales** un **granatu gresnojumi,** wisjaunakàs fasonas un kreetni isstrahdatas. **Laulibas gredseni** wisados leelumos. **Sataisa uz ahtrako wisus gruhtakos pahrlabojumus.** Rakstiski pastelejumi top ispildisti. **Par kreetuu un ustizamu pakalpojumu** galwo firmas ilgà pastahweschana.

Rigas bibelu-nodalas noliktawa

atrodas, tàpat kà senak, tà ari tagad Wehweru eelâ Nr. 5, Lösewitz namâ.

Turpat ir arweenu dabujamas **wisadas bibeles un jaunas deribas** wahzu, latweeschu un zitâs walodâs.

Wilhelm Lange,

8, Teatra bulwari 8.

Leelakais

tapetu krahjums

no

eeksch- un ahrsemes sortem,

peedahwà leelakâ iswehlê

par

fabrikas zenam.

Kaulu-miltus

pahrdod no krahjuma

B. Eugen Schnakenburgs,

pretim birschai.

Pretubagoschanas beedribas darba kantoris,

eekschpilsf. Jahnu eelâ Nr. 10,

peedahwà: **meesas-weschu** preeksch wihreeschem, seeweeschem un behrneem, **gultasweschu, dweelus, preekschautus, katuna** un **parka jakas** un **uswalkus** preeksch peeaugusheem un behrneem, **stepetus dekus, aditas wilnas un puswilnas behrnuhaubites** un **jakas, schuhpula-dekus, swahrkus, sekes** un **zimdus. Madrazes** ar juhras-sahli, mascham un koka-wilnu pildi tas. Turpat teek ari **kungu-drehbes** fataisitas un tihritas, kà ari weschâ wahrdi eesehuhti.

Stipri un lehti

teek wisi preekschmeti no stikla, porzelana, sajangfa, mahla, juhryutàm, marmora, malachita, sionkausa u. t. t. Peldu eelâ Nr. 17 (21), 2 tr. augsu **fakiteti.**

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, ir dabujamas schahdas grahmatas:

Tikums un noseegums.
Pahrtulkots no P. Pruhs.
Maksà 20 kap.

Turaidas jumprawa.
Stahstinsch no J. Dauge.
Maksà 15 kap.

Trihs deenas
is ta dseesmineeka Gellerta dsihwes.
Maksà 10 kap.

Truhtina, tas bahra behrns.
Jauks stahsts.
Maksà 10 kap.

Ubags un wina andsekne,
jeb: kas mihlestibu sehj, tas preeku plauj.
Jauks stahsts ar 12 bildem puschkots.
Maksà 20 kap.

Ustizama bruhte Annina.
Stahsts jauneem laudim un wezaleem par mahzibu. No A. Leitan.
Maksà 20 kap.

Ernsts Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 26 іюля 1891 г. № 2956. Рижскій Полицеймейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernst Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.